

Vi bliver kaldt for en lukket klub – men det er en fejl

Nosch, Marie Louise Bech; Sinkjær, Thomas

Published in:
Berlingske Tidende

Publication date:
2021

Document license:
[Ikke-specificeret](#)

Citation for published version (APA):
Nosch, M. L. B., & Sinkjær, T. (2021). Vi bliver kaldt for en lukket klub – men det er en fejl. *Berlingske Tidende*, 20-20.

Vi bliver kaldt for en »lukket klub« – men det er en fejl

KOMMENTAR

Marie Louise Nosch og Thomas Sinkjær

Folkemødet, podcastserien Grundtanker, og Formidlingsakademiet for at lære forskere i at formidle og engagere danskerne.

For pandemien har givet danskerne indblik i videnskabets muligheder, og befolkningen har fået en ny forståelse for den forskningsbaserede tvivl: at i videnskaben findes ikke altid klare svar, vi bevæger os på kanten og arbejder mere med sandsynligheder end med endegyldige udsagn.

Hvem betaler alt dette? Brygger Jacobsen testamenterede sin formue til grundvidenskaben og til at sikre Selskabets uafhængighed, så vi nyder godt af den arv og deler derfor adresse med Carlsbergfondet. Andre store fonde er også generøse sponsorer og selskabet modtager midler på finansloven til at leve op til vores internationale forpligtelser.

Fra bryggerens tid stammer altså det tætte bånd til Carlsbergfondet, som ligesom selskabet støtter videnskaben meget bredt,

fra naturvidenskab, humaniora til samfundsvidenskab. Der har været kritiske røster om det tætte samarbejde, og det er helt fair. Vores 250 medlemmer stemmer om, hvem der skal sidde på de fem pladser i Carlsbergfondets bestyrelse, og der er ofte kampvalg. Det er altså et mere bredt funderet valg end i andre fonde.

Berlingskes overskrift om at Carlsbergpengetank forgylde lukket klub er spektakulær. »Forgylde« lyder af champagne og Rolex. Men husk, at pengene ikke går til os som personer, men til at betale for laboratorier, analyser, ph.d.-studerende, publikationer m.m. Det er videnskaben, der forgyldes, og ikke den enkelte ansøger.

Spørgsmålet er: Giver medlemskab os større chancer for at få en bevilling? Berlingskes egen statistik viser, at Carlsbergfondet siden 2015 har givet bevillinger til 1.168 forskere, hvoraf 61 er medlemmer af Videnskabernes Selskab (seks procent af

Videnskabernes Selskab står siden 1742 for grundforskningen og for fremme af den tværvidenskabelige samtale. Journalister plejer kærligt-kritisk at kalde os professorklubben, en støvet forsamling eller en lukket klub, senest i Berlingske under overskriften »Pengetank får kritik for at forgylde lukket klub af topforskere«.

Selskabet opfattes nok lukket, fordi man ikke kan melde sig ind som i en forening. Man inviteres efter en grundig proces blandt de cirka 250 medlemmer. Det ligger i selskabets formål at repræsentere så mange videnskabelige områder som muligt, men kun seks-otte nye medlemmer inviteres hvert år med fokus på kandidater med en profil, som vi ikke har i forvejen, særligt fra nye fagområder og kvinder. Konkurrencen er hård, for i Danmark er der 12.000 forskere. Nye medlemmer er cirka 50 år, så det er modne forskere med meget erfaring, flotte

CVer og store videnskabelige landvindinger. Hvis vi indvalgte mange flere medlemmer, brydes forsamlingen op i mindre faglige grupperinger uden den fælles kontakt.

Et andet lukket aspekt er de 14 årlige medlemsmøder, som er lukkede for offentligheden. Det skyldes den videnskabelige praksis: Her kan man drøfte nye teorier og vise dugfriske resultater, før de bliver publiceret og udlagt til offentlig kritik. Et lukket, men tillidsfuldt rum, hvor man kan diskutere åbent og ytre sin tvivl.

Men ellers er selskabet åbent! Vi afholder møder og symposier for alle grene af videnskaben, med medlemmer såvel som ikkemedlemmer. Debatmøder om forskningspolitik med politikere og andre interessenter, og offentlige foredrag af videnskabsfolk, medlemmer, ikkemedlemmer og endda af nobelpristagere, og de gratis billetter bliver revet væk. Vi laver sjove og sociale events til Kulturmatten og

bevillingerne), og at de 50 største bevillinger er givet til 17 af vores medlemmer (34 procent). Ja, vores medlemmer får store bevillinger, fordi de er fremragende. For at bruge en sammenligning fra denne sommer, så er det næppe overraskende, at landsholdet udtages blandt de bedste spillere. Vores medlemmer spiller i den »liga« og har også naturligt nok flere og større bevillinger end andre, også i de andre store fonde: 18 procent af grundforskningscentrene gik til medlemmer, og 14 medlemmer har fået et Villum Investigator grant (44 procent). Det gælder også uden for Danmark, for 32 procent af de store Advanced Grants fra ERC er siden 2010 gået til medlemmer.

Vi ser ikke tegn på nepotisme i tallene, vi ser det, vi vidste i forvejen: Selskabets medlemmer er internationalt anerkendte topforskere, talentfulde og driftssikre med midler fra mange kilder. Og vi anerkender, at fra vores privilegerede position skal vi gøre

os særligt umage med transparens og habilitet, og med at dele vores ressourcer med samfundet.

I mange år har vi lidt under, at pressen anså videnskab for enten lidt for kedelig eller alt for kompleks. August Krogh, nobelpristager og grundlæggeren af Novo Nordisk, forlod selskabet i vrede, fordi han mente, at det var for gammeldags, lukket og ikke samfundsrelevant. Den kritik har vi taget til os, og vi forsøger at gøre det bedre. Men formålet er at samle landets toptforskere, og det står vi stadig ved, men uden at lukke os om os selv, for hvis Danmark skal beholde sin førerposition i international forskning, er der brug for alle.

Marie Louise Nosch og Thomas Sinkjær er hhv. president og generalsekretær for Videnskabernes Selskab